

**KOMUNIKAT NR 76
PREZESA URZĘDU LOTNICTWA CYWILNEGO**

z dnia 13 grudnia 2011 r.

w sprawie zdarzenia lotniczego Nr 1148/10

Na podstawie § 31 ust. 2 rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie wypadków i incydentów lotniczych (Dz. U. z 2007 r. Nr 35, poz. 225), w związku z zarządzeniem nr 14 Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie wprowadzenia klasyfikacji grup przyczynowych zdarzeń lotniczych (Dz. Urz. ULC z 2006 r. Nr 10, poz. 43) ogłasza się, co następuje:

1. Wypadek lotniczy, który wydarzył się w dniu 09 października 2010 r., na szybowcu SZD-9BIS 1E Bocian, klasyfikuję do kategorii:

„Czynnik ludzki”

w grupie przyczynowej: **„Błędy proceduralne – H4”.**

2. Opis okoliczności wypadku lotniczego:

Pilot szybowcowy wraz z instruktorem nadzorującym wystartowali za wyciągarką do lotu doskonalącego po kręgu zgodnie z zadaniem A1 wg ćwiczenia 9 „Programu Szkolenia Szybowcowego Aeroklubu Polskiego”, z miejsca przystosowanego do startów i lądowań statków powietrznych Akademickiego Ośrodka Szkolenia Szybowcowego Politechniki Rzeszowskiej w Bezmiechowej Górnej. Zgodnie z ustaleniem między pilotem a instruktorem miał to być ostatni lot w tym dniu. Lot ten zwany „Lotem hangarowym” w warunkach lądowiska Bezmiechowej jest lotem, który kończy się lądowaniem na górnej części lądowiska. Zgodnie z zarządzeniem Dyrektora Akademickiego Ośrodka Szybowcowego Politechniki Rzeszowskiej na lądowanie na górnym pasie należy każdorazowo uzyskać zgodę obecnego na miejscu instruktora Ośrodka.

Ciąg był wykonywany na północ pod stok z nabieraniem wysokości i przebiegał prawidłowo bez zakłóceń. Na wysokości około 500 m pilotujący uczeń-pilot wyczepił linę, a instruktor zgłosił ten fakt przez radio wyciągarkowemu.

Przeszkalany pilot wykonał zakręt w prawo o około 45°, a następnie również w prawo o 180° na kurs zachodni, będąc cały czas nad grzbietem góry wykonał następnie zakręt w lewo na kurs wschodni. Z kursem wschodnim leciał około 1 minuty nieznacznie obniżając lot, po czym wykonał zakręt w prawo na kurs zachodni. Lecąc z kursem zachodnim przeleciał nad zabudowaniami Ośrodka, mając wysokość około 350 m. Następnie wykonał zakręt w lewo na kierunek wschodni, przeleciał od strony zbocza z prawej strony na wysokości około 70 m. Przelatując nad częścią zbocza wzdłuż budynku hotelowego w kierunku lasu odchylił się w prawo wzdłuż pasa lądowiska dolnego. Będąc przed ścianą lasu pilot-instruktor nadzorujący przejął sterowanie informując przeszkalanego pilota, że on będzie wykonywał lądowanie na górnej części lądowiska. Pilot-instruktor wykonał prawy zakręt, wyprowadzając szybowiec na kierunek pod stok w przerwę pomiędzy domek pilota a budynek główny, planując zatrzymanie się szybowca w rejonie miejsca startu z lin gumowych, a przed chodnikiem do startów grawitacyjnych.

Podejście do lądowania zostało wykonane na zwiększonej prędkości z przelotem, co w efekcie spowodowało przyziemienie na szczycie góry 17 m od hangaru. Lądujący szybowiec tocząc się uderzył w stojący przed hangarem drugi szybowiec SZD-12A „Mucha 100”, odrywając prawym skrzydłem jego statecznik pionowy ze sterem kierunku, jednocześnie wpadając płożą, a następnie kołem na jego lewe skrzydło. Tocząc się dalej tracił

fragmenty oszklenia kabiny, pękniętego wskutek wstrząsu, a następnie uderzył prawym skrzydłem w pobliżu kadłuba w obramowanie otwartych drzwi hangaru, wykonując wokół punktu uderzenia obrót o 31° i zatrzymał się noskiem kadłuba na bocznej ścianie hangaru.

Obecni przy hangarze inni piloci, wyłamując resztki oszklenia, pomogli wyjść z drugiej kabiny instruktorowi, który nie odniósł żadnych obrażeń, jednak chwilowo utracił przytomność. Pilot w pierwszej kabinie był nieprzytomny i po wyjęciu z niej był reanimowany przez obecnych pilotów a następnie ratowników Pogotowia. Pomimo 2-godzinnej reanimacji lekarz pogotowia stwierdził zgon pilota.

Instruktor-pilot szybowcowy I klasy, lat 46, posiadał licencję ważną do 12.08.2015 r. Nalot na szybowcach całkowity 1208 godzin. Na szybowcu „Bocian” wykonał 698 godzin. Podczas pobytu w Akademickim Ośrodku Szkolenia Szybowcowego Politechniki Rzeszowskiej w Bezmiechowej wykonał 76 lotów w czasie 10 godzin 55 minut.

Przeszkalany pilot, lat 43, posiada licencję pilota szybowcowego ważną do 23.06.2014 r. Nalot na szybowcach całkowity 136 godzin. Podczas pobytu w Akademickim Ośrodku Szkolenia Szybowcowego Politechniki Rzeszowskiej w Bezmiechowej wykonał 8 lotów w czasie 36 minut.

Warunki meteorologiczne w czasie zdarzenia:

- prędkość wiatru: 8 kt;
- kierunek wiatru: 070°;
- widzialność powyżej 10 km;
- bezchmurnie.

3. Przyczyna wypadku lotniczego:

Państwowa Komisja Wypadków Lotniczych, zwana dalej „PKBWL”, ustaliła, że przyczyną wypadku lotniczego był błąd w technice pilotowania, polegający na wykonaniu podejścia do lądowania ze zbyt dużą prędkością, co spowodowało lądowanie z przelotem i zderzenie z przeszkodami.

Okolicznościami sprzyjającymi były:

- małe doświadczenie pilota-instruktora w wykonywaniu lądowań na górnym lądowisku

Akademickiego Ośrodka Szkolenia Szybowcowego Politechniki Rzeszowskiej;

- kierunek padania promieni słonecznych względem kierunku lądowania. W chwili wypadku słońce zachodziło za wzniesienia ograniczające horyzont od zachodu oraz znajdowało się praktycznie na poziomie oczu pilota, co stanowiło wyraźne utrudnienie w ocenie odległości i wysokości w stosunku do zamierzonego przez pilota miejsca przyziemienia i zakończenia dobiegu szybowca;
- podjęcie przez pilota-instruktora decyzji lądowania na górnej części lądowiska Bezmiechowa bez uzgodnienia z instruktorem Ośrodka.

4. Zalecenia PKBWL dotyczące bezpieczeństwa:

PKBWL po zapoznaniu się ze zgromadzonymi w trakcie badania zdarzenia materiałami proponuje wprowadzenie zalecenia profilaktycznego:

Bezwzględne przestrzeganie Zarządzenia Dyrektora Akademickiego Ośrodka Szkolenia Szybowcowego Politechniki Rzeszowskiej Nr 8/09 z dnia 01 grudnia 2009 roku w sprawie lądowań na górnej części lądowiska, przez wszystkich pilotów wykonujących loty w wyżej wymienionym Ośrodku i na terenie lądowiska Bezmiechowa.

5. Działania profilaktyczne Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego:

Departament Personelu Lotniczego Urzędu Lotnictwa Cywilnego przeprowadził kontrolę doraźną ośrodka szkolenia lotniczego, w którym zaistniał opisany w komunikacie wypadek. Zalecono, że w przypadku organizacji szkolenia na innym lotnisku/lądowisku niż zgłoszone we wniosku o certyfikację, ośrodek szkolenia lotniczego jest zobowiązany do zgłoszenia takiej zmiany do Urzędu Lotnictwa Cywilnego.

Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego
Grzegorz Kruszyński